

וּלְבַתֵּר דְּנַפְקוּ הָיָה מְאָכִיל לֵיהּ, וּמִשְׁקֵי לֵיהּ. וְאִי תִימָא דְרַעוּתָא דִּיּוֹסֶף אִיהוּ, בְּגִין דְּכִתִּיב, (משלי כה) אִם רָעַב שׁוֹנֵאֲרָף הָאֲכִילָהּ לֶחֶם וְאִם צָמָא הִשְׁקָהּ מַיִם. אִי הָכִי, יוֹסֶף דְּאִיהוּ זַפְאָה, הִיכִי עֲבִיד הָכִי. דְּהָא כְּתִיב, (משלי כה) כִּי גִחְלִים אֲתָה חוּתָהּ עַל רֵאשׁוּ וַיִּי יִשְׁלָם לָךְ.

שִׁינְאָו הִיָּה מְאָכִיל אוֹתוֹ וּמִשְׁקָהּ אוֹתוֹ.

וְאִם תֵּאמֶר שֶׁהוּא רְצוּנוֹ שֶׁל יוֹסֶף, מִשׁוּם שְׂכָתוּב (משלי כה) אִם רָעַב שׁוֹנֵאֲרָף הָאֲכִילָהּ לֶחֶם וְאִם צָמָא הִשְׁקָהּ מַיִם. אִם כֵּן, יוֹסֶף שֶׁהוּא צָדִיק אִיךָ עָשָׂה כֵּן, שֶׁהָרִי כְּתוּב (שם) כִּי גִחְלִים אֲתָה חוּתָהּ עַל רֵאשׁוּ וַה' יִשְׁלָם לָךְ?.

אֲרָא חֶס וְשְׁלוֹם דִּיּוֹסֶף הוּא דְחִיִּישׁ. אֲלֵא כְּבֵר נֶשׁ לְאַחֵי, הָכִי נְמִי הָיָה עוֹשֶׂה, הִתְנַהֵג עִמּוֹ בְּאַחֵיהּ וְלֹא בְּצוּרָה אַחֲרָת, וְלֹא עִמּוֹ בְּלִבְדוּ, אֲלֵא עִם כָּל אַחֵיו, כְּמוֹ שְׂכָתוּב וַיִּצַּו יוֹסֶף וַיִּמְלְאוּ אֶת כְּלֵיהֶם בָּר וּלְהִשִּׁיב פְּסִיחֵם אִישׁ אֶל שִׁקּוֹ וּלְתַת לָהֶם צֹדָה לְדֶרֶךְ וַיַּעַשׂ לָהֶם כֵּן, כְּדִי לְהִתְנַהֵג עִמָּם בְּאַחֵיהּ.

רַבִּי יוֹסִי פִתַּח וְאָמַר, (נחום א) אִם שְׁלָמִים וְכֵן רַבִּים וְכֵן נְגוּזוּ וְעֵבֶר וְעִנְתָּךְ לֹא אֶעֱנֶךָ עוֹד. הַפְּסוּק הַזֶּה בְּאֵרוּהוּ, שְׂכָאֲשֶׁר הָעַם בְּכָלֶם יִשְׁלָם וְאִין בְּהֶם בְּעַלֵי שְׁנֵאָה, הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא חֶס עֲלֵיהֶם, וְהִדִּין לֹא שׁוֹלֵט בְּהֶם. וְאִף עַל גַּב שְׂפָלָם עוֹבְדִים לְכוֹכְבִים וּמַזְלוֹת וְהֶם בְּשָׁלוֹם - הִדִּין לֹא שׁוֹלֵט עֲלֵיהֶם, וּבְאֵרוּהָ שְׂכָתוּב (הושע ד) חֲבוּר עֲצָבִים אֶפְרַיִם הִנֵּחַ לוֹ.

וְכֵן נְגוּזוּ וְעֵבֶר, מֵאִי וְכֵן נְגוּזוּ, וְנִגְזָו מִיבְעֵי לֵיהּ. אֲלֵא, דָּא הוּא רִישָׁא דְקָרָא דְאִיהוּ שְׁלָם, אוֹף הָכָא שְׁלָם. וּמֵאִי אִיהוּ, דָּא צְדָקָה. בְּגִין דְּצְדָקָה דָּא הוּא שְׁלָם, וּמֵאִן דְּאֶסְגִי בְּצְדָקָה, אֶסְגִי שְׁלָם לְעִילָא, וְאֶסְגִי שְׁלָם לְתַתָּא. וּבְגִין כֵּן וְכֵן נְגוּזוּ וְעֵבֶר, דְּגִזְזִי מְמוֹנְהוֹן בְּצְדָקָה. וְעֵבֶר, וְעֵבֶרוּ מִיבְעֵי לֵיהּ, מֵאִי וְעֵבֶר. אֲלֵא דָּא הוּא דִּינָא דְרוּגְזָא, כְּמֹה דְאֵת אָמַר, (ישעיה כו) עַד יַעֲבֹר זָעַם, עֵבֶר הִדִּין מֵעֲלֵיהֶם.

זָעַם, עֵבֶר דִּינָא מֵעֲלֵיהֶם.

חֶס וְשְׁלוֹם דִּיּוֹסֶף לְהָכִי הוּא דְחִיִּישׁ. אֲלֵא כְּבֵר נֶשׁ לְאַחֵי, הָכִי נְמִי הָיָה עֲבִיד. וְאִתְנַהֵיג עִמֵּיהּ בְּאַחֵיהּ, וְלֹא בְּגוּוֹנָא אַחֲרָא. וְלֹא עִמֵּיהּ בְּלַחֲוֹדוּי, אֲלֵא עִם כָּל אַחֵיו. כְּמֹה דְכִתִּיב, וַיִּצַּו יוֹסֶף וַיִּמְלְאוּ אֶת כְּלֵיהֶם בָּר וּלְהִשִּׁיב פְּסִיחֵם אִישׁ אֶל שִׁקּוֹ וּלְתַת לָהֶם צֹדָה לְדֶרֶךְ וַיַּעַשׂ לָהֶם כֵּן, בְּגִין לְאַנְהָגָא עִמָּהוֹן בְּאַחֵיהּ.

רַבִּי יוֹסִי פִתַּח וְאָמַר, (נחום א) אִם שְׁלָמִים וְכֵן רַבִּים וְכֵן נְגוּזוּ וְעֵבֶר וְעִנְתָּךְ לֹא אֶעֱנֶךָ עוֹד, הֵאִי קָרָא אוּקְמוּהָ. דְּכַד עָמָא כְּלָהּ אִית בְּהוּ שְׁלָם, וְלֹא אִית בְּהוּ מְאָרִי דְכְבוּ. קִדְשָׁא בְרִיךְ הוּא חִיִּים עֲלֵיהֶם, וְדִינָא לֹא שְׁלֵטָא בְּהוּ. וְאִף עַל גַּב דְּכְלָהּ פְּלַחֵי לְכוֹכְבִים וּמַזְלוֹת, וְאִינוּן בְּשְׁלָם, דִּינָא לֹא שְׁלֵט עֲלֵיהֶם, וְאוּקְמוּהָ. דְּכִתִּיב, (הושע ד) חֲבוּר עֲצָבִים אֶפְרַיִם הִנֵּחַ לוֹ.

וְכֵן נְגוּזוּ וְעֵבֶר, מֵאִי וְכֵן נְגוּזוּ, וְנִגְזָו מִיבְעֵי לֵיהּ. אֲלֵא, דָּא הוּא רִישָׁא דְקָרָא דְאִיהוּ שְׁלָם, אוֹף הָכָא שְׁלָם. וּמֵאִי אִיהוּ, דָּא צְדָקָה. בְּגִין דְּצְדָקָה דָּא הוּא שְׁלָם, וּמֵאִן דְּאֶסְגִי בְּצְדָקָה, אֶסְגִי שְׁלָם לְעִילָא, וְאֶסְגִי שְׁלָם לְתַתָּא. וּבְגִין כֵּן וְכֵן נְגוּזוּ וְעֵבֶר, דְּגִזְזִי מְמוֹנְהוֹן בְּצְדָקָה. וְעֵבֶר, וְעֵבֶרוּ מִיבְעֵי לֵיהּ, מֵאִי וְעֵבֶר. אֲלֵא דָּא הוּא דִּינָא דְרוּגְזָא, כְּמֹה דְאֵת אָמַר, (ישעיה כו) עַד יַעֲבֹר זָעַם, עֵבֶר הִדִּין מֵעֲלֵיהֶם.

דָּבָר אַחֵר, כֹּה אָמַר ה' אֵם שְׁלָמִים, אֲלֵיךְ יִשְׂרָאֵל. דְּקָדְשָׁא בְרִיךְ הוּא יְהִי לְוֶן בְּרִית קַיִמָּא לְנִטְרָא לִיהַ תְּדִיר, וְלִמְהֵוּי בֵּיהַ בַּר נָשׁ שְׁלִים בְּכָל סְטָרִין לְעֵילָא וְתַתָּא. וְאִי לֹא נָטִיר לִיהַ בַּר נָשׁ תְּדִיר, הָא אִיהוּ פְּגִים, פְּגוּם בְּכָלָא. מְנַלְן, דְּכַתִּיב, (בראשית יז) הַתְּהַלֵּךְ לְפָנַי וְהָיָה תָמִים. מָאי תָמִים, שְׁלִים. דְּעַד לֹא אַתְקִיִים בֵּיהַ בְּרִית, אִיהוּ פְּגִים.

דָּבָר אַחֵר, כֹּה אָמַר יי אֵם שְׁלָמִים, אֲלֵיךְ יִשְׂרָאֵל. דְּקָדְשָׁא בְרִיךְ הוּא יְהִי לְוֶן בְּרִית קַיִמָּא לְנִטְרָא לִיהַ תְּדִיר, וְלִמְהֵוּי בֵּיהַ בַּר נָשׁ שְׁלִים בְּכָל סְטָרִין לְעֵילָא וְתַתָּא. וְאִי לֹא נָטִיר לִיהַ בַּר נָשׁ תְּדִיר, הָא אִיהוּ פְּגִים, פְּגוּם בְּכָלָא. מְנַלְן, דְּכַתִּיב, (בראשית יז) הַתְּהַלֵּךְ לְפָנַי וְהָיָה תָמִים. מָאי תָמִים, שְׁלִים. דְּעַד לֹא אַתְקִיִים בֵּיהַ בְּרִית, אִיהוּ פְּגִים.

וּבְגִין כֹּה, אֵם שְׁלָמִים וְכֵן רַבִּים. אֵם שְׁלָמִים, דְּנִטְרִי פְּקוּדָא דָּא, לְמְהֵוּי שְׁלִימִין, דְּלֹא יְהוּן פְּגִימִין, וְכֵן רַבִּים, יִפְשׁוּן (דף רא ע"א) וְיִסְגּוּן בֵּיהַ. בְּגִין דְּנִשְׁמַתִּין לֹא נִפְקִי לְעֵלְמָא, אֲלֹא בְּהַאי בְּרִית. וְכֵן נְגוּזוּ, הַאי אֵם שְׁלָמִים דְּנִטְרִי לִיהַ תְּדִיר, נְגוּזוּ מֵאֵן דְּאַתְגְּזֵר וְקַבֵּל עֲלֵיהַ קַיִמָּא דָּא. וְעַבְרַ, מָאי וְעַבְרַ. הַהוּא זוּהִמָּא דְּעַרְלָה, דְּהוּהַ בֵּיהַ בְּקַדְמִיתָא.

וּבְגִין כֹּה, אֵם שְׁלָמִים וְכֵן רַבִּים. אֵם שְׁלָמִים, דְּנִטְרִי פְּקוּדָא דָּא, לְמְהֵוּי שְׁלִימִין, דְּלֹא יְהוּן פְּגִימִין, וְכֵן רַבִּים, יִפְשׁוּן (דף רא ע"א) וְיִסְגּוּן בֵּיהַ. בְּגִין דְּנִשְׁמַתִּין לֹא נִפְקִי לְעֵלְמָא, אֲלֹא בְּהַאי בְּרִית. וְכֵן נְגוּזוּ, הַאי אֵם שְׁלָמִים דְּנִטְרִי לִיהַ תְּדִיר, נְגוּזוּ מֵאֵן דְּאַתְגְּזֵר וְקַבֵּל עֲלֵיהַ קַיִמָּא דָּא. וְעַבְרַ, מָאי וְעַבְרַ. הַהוּא זוּהִמָּא דְּעַרְלָה, דְּהוּהַ בֵּיהַ בְּקַדְמִיתָא.

דָּבָר אַחֵר, כֹּה אָמַר יי אֵם שְׁלָמִים וְכֵן רַבִּים, אֲלֵיךְ יִשְׂרָאֵל. דְּהוּוּ לְגַבִּיָּה דְּיוֹסָף, אֵינּוּן שְׁלָמִים, דְּקַיִמִי בְּהַדִּיָּה דְּבְרִית. וְכֵן נְגוּזוּ, דְּאַזְלוּ וְשִׁבְקוּ לִיהַ לְיוֹסֵף וְלְשִׁמְעוֹן. וְעַבְרַ, כְּדִין דִּינָא שְׂרִיא בְּגִינֵייהוּ (נ"א שְׁבִינְמָא שְׂרִיא בִּינֵיהוּ), כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (שמות יב) וְעַבְרַ יי לְנִגּוּף אֶת מִצְרַיִם. הָא חֲזִי, אִית דִּינָא קְשִׁיא, וְאִית דִּינָא רַפְּיָא. דִּינָא קְשִׁיא תְּקִיף, דִּינָא רַפְּיָא חֲלָשׁ, וְכַד יִנְקָא הַאי דִּינָא רַפְּיָא, מְדִינָא קְשִׁיא, כְּדִין אַתְתְּקִיף, וְאִיהוּ תְּקִיף. בְּשַׁעֲתָא דְּאַתְעֵבִיד דִּינָא עַל יִשְׂרָאֵל, אַתְעֵבִיד בְּהַאי דִּינָא רַפְּיָא, וְלֹא אַתְתְּקִיף בְּהַהוּא דִּינָא קְשִׁיא. וְכַד דִּינָא אַתְעֵבִיד עֲלֵיהוּ דְּעַמִּין עוֹבְדֵי עֲבוּדַת פּוֹכְבִים וּמְזֻלוֹת, אַתְתְּקִיף הַאי דִּינָא רַפְּיָא, כְּדִינָא קְשִׁיא דְּלְעֵילָא, בְּגִין לְאַתְתְּקִיפָא. הָדָא הוּא

דָּבָר אַחֵר, כֹּה אָמַר יי אֵם שְׁלָמִים וְכֵן רַבִּים, אֲלֵיךְ יִשְׂרָאֵל. דְּהוּוּ לְגַבִּיָּה דְּיוֹסֵף, אֵינּוּן שְׁלָמִים, דְּקַיִמִי בְּהַדִּיָּה דְּבְרִית. וְכֵן נְגוּזוּ, דְּאַזְלוּ וְשִׁבְקוּ לִיהַ לְיוֹסֵף וְלְשִׁמְעוֹן. וְעַבְרַ, כְּדִין דִּינָא שְׂרִיא בְּגִינֵייהוּ (נ"א שְׁבִינְמָא שְׂרִיא בִּינֵיהוּ), כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (שמות יב) וְעַבְרַ יי לְנִגּוּף אֶת מִצְרַיִם.

הָא חֲזִי, אִית דִּינָא קְשִׁיא, וְאִית דִּינָא רַפְּיָא. דִּינָא קְשִׁיא תְּקִיף, דִּינָא רַפְּיָא חֲלָשׁ, וְכַד יִנְקָא הַאי דִּינָא רַפְּיָא, מְדִינָא קְשִׁיא, כְּדִין אַתְתְּקִיף, וְאִיהוּ תְּקִיף. בְּשַׁעֲתָא דְּאַתְעֵבִיד דִּינָא עַל יִשְׂרָאֵל, אַתְעֵבִיד בְּהַאי דִּינָא רַפְּיָא, וְלֹא אַתְתְּקִיף בְּהַהוּא דִּינָא קְשִׁיא. וְכַד דִּינָא אַתְעֵבִיד עֲלֵיהוּ דְּעַמִּין עוֹבְדֵי עֲבוּדַת פּוֹכְבִים וּמְזֻלוֹת, אַתְתְּקִיף הַאי דִּינָא רַפְּיָא, כְּדִינָא קְשִׁיא דְּלְעֵילָא, בְּגִין לְאַתְתְּקִיפָא. הָדָא הוּא

הקשה שלמעלה כדי להתגבר. זהו שפתוב ועבר ה' לנגף את מצרים. ועבר - שהתמלא עברה וזעם והתגבר בדין הקשה. אף כאן ועבר. ובא וראה, בשעה שמתכנסים עשרה בבית הכנסת ואחד מהם נשטט, אז הקדוש ברוך הוא רוגז עליו.

דבר אחר וכן נגזזו, פד מתעברי מנייהו אינון עובדין פישין, כדין ועבר. מאי ועבר, רבי שמעון אמר, בזמנא דנשמתא נפקת מהאי עלמא, בכמה דינין אתדנת עד לא תיעול לאתרה. לבתר, כל אינון נשמתין אית לון למעבר, בהך נהר דינור דנגיד ונפיק, ולאסתחאה תמן. ומאן איהו דיקום תמן, ויעבר בלא דחילו. כמה דאת אמר, (תהלים כד) מי יעלה בהר יי וגו'. ונשמתא דזכאה אעבר בלא דחילו ויקום במקום קדשו.

וכי שמשתדל בצדקה בעולם הזה ויתן מממונו לצדקה, אזי ועבר באותו המקום ולא פוחד, והפרוז קורא לנשמה הזיא, (נחום א) וענתך לא אענך עוד. מי שזכה לעבר בזה, אין לו יותר דין כלל.

בא ראה, כל זה של יוסף עם אחיו וכל הדברים הללו למה צריך? אלא תורת אמת היא התורה, וכל דרכיה דרכים קדושות, ואין לה דבר בתורה שאין בו סודות עליונים וקדושים ודרכים לבני אדם להתחזק בהם.

פתח ואמר, (משלי ב) אל תאמר אשלמה רע וגו'. בא ראה, הקדוש ברוך הוא עושה לאדם שיתגבר בתורה, וללכת בדרך אמת, ולצד הימין, ולא ילך לצד השמאל. ומשום שצריך להם ללכת לצד הימין, יש להם להרבות אהבה זה

יהוה לסטר שמאלא. ובגין

דכתיב, ועבר יי לנגוף את מצרים. ועבר, דאתמלי עברה וזעמא, ואתתקף בדינא קשיא, אוף הכא ועבר. ותא חזי, בשעתא דמתפנשי עשרה בבי כנישתא, וחד מנייהו אשתמיט, כדין קדשא בריך הוא ארגיז עליה.

דבר אחר וכן נגזזו, פד מתעברי מנייהו אינון עובדין פישין, כדין ועבר. מאי ועבר, רבי שמעון אמר, בזמנא דנשמתא נפקת מהאי עלמא, בכמה דינין אתדנת עד לא תיעול לאתרה. לבתר, כל אינון נשמתין אית לון למעבר, בהך נהר דינור דנגיד ונפיק, ולאסתחאה תמן. ומאן איהו דיקום תמן, ויעבר בלא דחילו. כמה דאת אמר, (תהלים כד) מי יעלה בהר יי וגו'. ונשמתא דזכאה אעבר בלא דחילו ויקום במקום קדשו.

ומאן דאשתדל בצדקה בהאי עלמא, ויתן מממוניה בצדקה. כדין, ועבר בההוא אתר, ולא דחיל, ופרוזא קרי לה לההיא נשמתא, (נחום א) וענתך לא אענך עוד. מאן דזכה למעבר בהאי, לית ליה דינא יתיר כלל.

תא חזי, כל דא דיוסף עם אחיו, וכל הני מילי, אמאי אצטריך. אלא אורייתא דקשוט איהי אורייתא, וכל ארחהא ארחין קדישין. ולית לה מלה באורייתא דלאו אית בה רזין עלאין וקדישין, וארחין לבני נשא לאתתקפא בהו.

פתח ואמר, (משלי ב) אל תאמר אשלמה רע וגו'. תא חזי, קדשא בריך הוא עביד ליה לבר נש, לאתתקפא בה באורייתא, ולמיהו בארע קשוט, ולסטר ימינא, ולא

עם זה, ולא תהיה שְׁנָאָה זה עם זה, פְּדִי שְׁלֵא לְהַכְחִישׁ אֶת הַיָּמִין, שֶׁהוּא הַמָּקוֹם שִׁישְׁרָאֵל נִדְבָקִים בּוֹ.

וְכֹא וּרְאָה, מְשׁוּם כִּף הוּא יֵצֵר טוֹב וְיֵצֵר רָע, וְיִשְׁרָאֵל צְרִיכִים לְחַזֵּק אֶת יֵצֵר טוֹב עַל יֵצֵר רָע בְּאוֹתָם הַמַּעֲשִׂים הַפְּשׁוּרִים, וְאִם אָדָם סוֹטֶה לְשִׂמְלָל, אִזּוּ מִתְגַּבֵּר יֵצֵר רָע עַל יֵצֵר טוֹב. וּמִי שֶׁהִזְיָה פְּגוּם, מְשָׁלִים לוֹ בְּחֻטְאוֹ, שֶׁהָרִי אֵין הַמְּגוּל הַזֶּה נִתְקַן אֲלֵא בְּחֻטָּאִים שֶׁל פְּנֵי הָאָדָם.

וּמְשׁוּם כִּף צְרִיף הָאָדָם לְהִזְהַר שְׁלֵא יִתְקַן אוֹתוֹ יֵצֵר רָע בְּחֻטְאוֹ, וְתַמִּיד יִשְׁמַר, שֶׁהָרִי יֵצֵר טוֹב רוֹצֵה לְהַשְׁלִימוֹ תְּמִיד בְּשִׁלְמוֹת, וְלֹא יֵצֵר הָרָע. וּמְשׁוּם כִּף, אֵל תֹּאמַר אֲשַׁלְּמָה רָע קִנְיָה אֵל ה' וְיִשַׁע לָךְ.

דְּבַר אַחַר אֵל תֹּאמַר אֲשַׁלְּמָה רָע - כִּפְתוּב (תהלים לח) וּמְשָׁלְמֵי רָעָה תַחַת טוֹבָה. לְמִי שֶׁשָּׁלַם לוֹ טוֹבָה - שְׁלֵא יִשְׁלַם לוֹ רָע, מְשׁוּם [וְרֵאת הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר זֹאת עֲשׂוּ וְחִיו וְגוֹ] (הוּא תְּמִיד עוֹשֶׂה) שְׁכַתוּב (מְשָׁלֵי יז) מְשִׁיב רָעָה תַחַת טוֹבָה לֹא תִמּוֹשׁ רָעָה מִבֵּיתוֹ. אֲפִלוּ לְמִי שֶׁהַשְׁלִימוֹ לוֹ רָעוֹת, אֵין לוֹ לְהַשְׁלִים רָע תְּמוּרָת אוֹתוֹ הָרָע שֶׁשָּׁלְמוֹ לוֹ, אֲלֵא קִנְיָה אֵל ה' וְיִשַׁע לָךְ.

וְהַפְּסוּק הַזֶּה בְּאֵרוֹהוּ בְּיוֹסֵף הַצַּדִּיק שְׁלֵא רָצָה לְשַׁלֵּם רָע לְאֶחָיו בְּשַׁעַת שֶׁנִּפְּלוּ בְּיָדוֹ. קִנְיָה אֵל ה' וְיִשַׁע לָךְ, מְשׁוּם שֶׁהוּא הִזְיָה יָרָא מִן הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, שְׁכַתוּב זֹאת עֲשׂוּ וְחִיו וְגוֹ'. [גם] וְהוּא הִזְיָה תְּמִיד מְצַפֶּה לְקַדּוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא. [כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר, קִנְיָה לְה' וְיִשַׁע לָךְ].

רְבִי אַבְא פִּתַח וְאָמַר, (מְשָׁלֵי ב)

דְּבַעֲי לְהוֹ לְמִיָּהָף לְסִטְר יְמִינָא, אֵית לֹון לְאַסְגָּאָה רְחִימוֹ דָּא עִם דָּא, וְלֹא יְהֵא דְבָבוּ דָּא עִם דָּא. בְּגִין דְּלֹא לְאַפְחָשָׂא יְמִינָא, דְּאִיהוּ אַתְר דִּישְׁרָאֵל מִתְדַבְּקֵן בֵּיהּ.

וְתֵא חֲזִי, בְּגִין כִּף אִיהוּ יֵצֵר טוֹב וְיֵצֵר רָע, וְיִשְׁרָאֵל בְּעֵינֵין לְאַתְתַּקְפָּא לְיֵצֵר טוֹב עַל יֵצֵר רָע, בְּאִינוּן עוֹבְדֵין דְּכְשָׁרֵן, וְאִי סְטִי בַר נֶשׁ לְשִׂמְלָא, פְּדִין אַתְתַּקַּף יֵצֵר רָע עַל יֵצֵר טוֹב. וּמֵאֵן דְּהוּה פְּגִים, אֲשַׁלִּים לִיה בְּחֻטְאוֹי, דְּהֵא לֹא אֲשַׁתְּלִים דָּא מְנוּוֹלָא, אֲלֵא בְּחֻטְאֵין דְּבַנְי נְשָׂא.

וּבְגִין כִּף בְּעֵי בַר נֶשׁ לְאַזְדַּהֲרָא, דְּלֹא יִשְׁתְּלִים הֵהוּא יֵצֵר רָע בְּחֻטְאוֹי, וְיִסְתַּמַּר תְּדִיר. דְּהֵא יֵצֵר טוֹב בְּעֵי לְאַשְׁלֵמָא לִיה בְּשִׁלְמוֹת תְּדִיר, וְלֹא יֵצֵר הָרָע. וּבְגִין כִּף, אֵל תֹּאמַר אֲשַׁלְּמָה רָע קִנְיָה אֵל יי וְיִשַׁע לָךְ.

דְּבַר אַחַר אֵל תֹּאמַר אֲשַׁלְּמָה רָע, כְּדַכְתִּיב, (תהלים לח) וּמְשָׁלְמֵי רָעָה תַחַת טוֹבָה, לְמֵאֵן דְּשָׁלִים לִיה טוֹבָה, דְּלֹא יִשְׁלִים לִיה רָע, בְּגִין [דְּחִילוּ דְקַדְשָׁא בְּרוּךְ הוּא, כְּמַת דְּאֵת אָמַר, זֹאת עֲשׂוּ וְחִיו. וְאוּף אִיהוּ תְּנוּ תְּדִיר עֲבִיד] דְּכַתִּיב, (מְשָׁלֵי יז) מְשִׁיב רָעָה תַחַת טוֹבָה לֹא תִמּוֹשׁ רָעָה מִבֵּיתוֹ. אֲפִילוּ לְמֵאֵן דְּאֲשַׁלְּמוּ לִיה בִּישִׁין, לֹא אֵית לִיה לְאַשְׁלֵמָא בִישָׂא, חֲלַף הֵהוּא בִישָׂא דְשִׁלְמוּ לִיה. אֲלֵא, קִנְיָה לְיֵי וְיִשַׁע לָךְ.

וְהֵא יְקָרָא אוּקְמוּהָ, בְּיוֹסֵף זַפְּאָה, דְּלֹא בָעָא לְאַשְׁלֵמָא בִישָׂא לְאַחֵוי, בְּשַׁעַתָּא דְנִפְּלוּ בִידוֹי. קִנְיָה לְיֵי וְיִשַׁע לָךְ, בְּגִין דְּהוּא הוּה (דף רא ע"ב) דְּחִיל לְקוּדְשָׁא בְּרוּךְ הוּא. דְּכַתִּיב, זֹאת עֲשׂוּ וְחִיו וְגוֹ'. [וְאוּף] וְאִיהוּ תְּדִיר

הוּה מְחַפֶּה לְקַדְשָׁא בְּרוּךְ הוּא. (פ"א כְּמַת דְּאֵת אָמַר, קִנְיָה לְיֵי וְיִשַׁע לָךְ).

רְבִי אַבְא פִּתַח וְאָמַר, (מְשָׁלֵי ב) מִים עֲמוּקִים עֲצָה כָּלֵב אִישׁ וְאִישׁ תְּבוּנָה